

Робоча програма дисципліни «Фінансовий облік в банку з використанням управлінських інформаційних систем і технологій»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

120

Годин

Загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

Відповідно до стандарту

4

Модулi

Змістовних блоки курсу

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Фінансовий облік в банку

Спеціальність: 123 Комп'ютерна інженерія

ОП: Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях

Ступінь: Бакалавр

Обсяг: 120 годин / 4 кредити ЄКТС

Модулів: 4 змістовних блоки

Підсумковий контроль: Залік

Призначення дисципліни

Дисципліна «Фінансовий облік в банку з використанням управлінських інформаційних систем і технологій» формує у студентів системне розуміння організації та ведення бухгалтерського і фінансового обліку в банківських установах України. Курс охоплює теоретичні основи банківського обліку, план рахунків банку, облік основних банківських операцій, формування та аналіз фінансової звітності банків відповідно до МСФЗ та вимог НБУ.

Дисципліна є профільною для підготовки бакалаврів зі спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія» в межах ОП «Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях» та забезпечує формування необхідних фахових компетентностей на перетині ІТ та банківської сфери.

Загальні компетентності

Аналітичне мислення

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання фінансової інформації банку: виявлення суттєвих облікових даних, порівняння показників, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції щодо фінансового стану банківської установи.

Самоорганізація

Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки аналітичних записок, розрахункових робіт та презентацій з банківського обліку.

Комунікація

Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати облікові поняття банківської сфери, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, висновки та аналітичні записки за результатами аналізу банківської звітності.

Командна робота

Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу кейсів із банківської практики, обговорення облікових ситуацій та спільного пошуку рішень у сфері банківського обліку та IT-систем.

Студент повинен вміти: аналізувати фінансову, статистичну та нормативну інформацію банківської установи; виділяти головне та узагальнювати результати; планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки при роботі з обліковими системами банку.

Фахові компетентності

Розуміння банківського обліку

Розуміння сутності фінансового обліку в банку, його функцій та ролі в банківській системі. Знання принципів функціонування банківської установи як суб'єкта господарювання, плану рахунків банку, облікової політики та механізмів прийняття облікових рішень відповідно до вимог НБУ та МСФЗ.

Аналіз показників банку

Здатність аналізувати фінансові показники банківських установ: структуру активів і пасивів, доходи та витрати, прибутковість, ліквідність, достатність капіталу та ефективність використання ресурсів банку.

ІТ-системи в обліку банку

Знання основ автоматизації банківського обліку, інформаційних систем і технологій у банківській сфері, застосування програмного забезпечення для ведення обліку операцій та формування фінансової звітності банків.

Студент повинен вміти: оцінювати фінансовий стан банку за ключовими показниками; визначати роль і функції банківського обліку у фінансовій системі; характеризувати банківські операції та відображати їх на рахунках; орієнтуватися в основах складання фінансової звітності банку за МСФЗ; пояснювати вплив нормативних вимог НБУ на облікові процеси банківської установи.

Результати навчання

→ Пояснення облікових категорій банку

Пояснювати сутність облікових категорій та явищ банківської діяльності: активи, зобов'язання, капітал, доходи, витрати, фінансовий результат, ліквідність, достатність капіталу та банківський ризик.

→ Облік банківських операцій

Відображати в обліку основні банківські операції (касові, розрахункові, кредитні, депозитні, операції з цінними паперами та власним капіталом), застосовувати методи оцінки ефективності та визначати основні тенденції банківської діяльності.

→ Аналіз фінансової звітності банку

Аналізувати основні показники фінансової звітності банківських установ (баланс, звіт про прибутки та збитки, звіт про рух грошових коштів) для виявлення сильних і слабких сторін їх функціонування.

→ Нормативно-правова база банківського обліку

Орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері банківського обліку та звітності; використовувати нормативні та інформаційні джерела (інструкції НБУ, МСФЗ, закони України) для прийняття обґрунтованих облікових рішень.

Засади фінансового обліку в банківській системі

Тема 1.1

Організація бухгалтерського обліку в банках. Сутність, функції та принципи банківського обліку. План рахунків банків України, облікова політика та операційна діяльність банку.

Тема 1.2

Облік касових та розрахункових операцій банку. Організація касової роботи, документообіг, облік операцій з готівкою та безготівкових розрахунків між банками і клієнтами.

Тема 1.3

Облік операцій в іноземній валюті. Поняття та класифікація валютних операцій, порядок відображення в обліку курсових різниць, переоцінки валютних активів та зобов'язань банку.

Тема 1.1 — Лекційний матеріал

Організація бухгалтерського обліку в банках

Лекція 1–2 (4 год.): Сутність та функції фінансового обліку в банківській установі. Відмінність банківського обліку від обліку на підприємствах. Принципи банківського бухгалтерського обліку: безперервності, нарахування, обачності, превалювання економічного змісту над юридичною формою. Облікова політика банку: поняття, структура, порядок затвердження.

План рахунків банків України: структура (9 класів рахунків), характеристика кожного класу. Синтетичний та аналітичний облік у банку. Первинна документація банку: види, порядок оформлення та зберігання. Регістри синтетичного й аналітичного обліку.

Ключові питання лекції

- Сутність, функції та завдання фінансового обліку в банку
- Принципи бухгалтерського обліку в банківських установах
- Структура Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України
- Синтетичний та аналітичний облік: поняття, взаємозв'язок
- Первинні документи банку: класифікація та документообіг
- Облікова політика банку: зміст та порядок формування
- Операційний день банку: поняття та його організація

❏ Нормативна база: Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Інструкція з бухгалтерського обліку НБУ.

Тема 1.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Ознайомлення зі структурою Плану рахунків банків України: визначення класів рахунків, їх характеристика, заповнення порівняльної таблиці за класами (активні, пасивні, активно-пасивні рахунки).

Завдання 2. Кейс: відображення банківських операцій на рахунках бухгалтерського обліку (відкриття рахунків клієнтів, зарахування коштів, оформлення первинних документів).

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання Інструкції з бухгалтерського обліку НБУ та Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України (офіційний сайт НБУ)
- Підготовка схеми «Структура Плану рахунків банків України» з характеристикою кожного класу
- Конспектування ключових положень облікової політики банку на прикладі публічних даних одного з українських банків
- Опрацювання посібника: Скаско О. І., Сарахман О. М., Рябкова О. В. «Фінансовий облік у банках» — розділ 1

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати принципи банківського обліку, орієнтуватися в Плані рахунків банків та відображати типові операції на рахунках обліку.

Тема 1.2 — Лекційний матеріал

Облік касових та розрахункових операцій банку

Лекція 3 (2 год.): Організація касової роботи в банку. Принципи готівкового обігу. Облік операцій прибуткових і видаткових кас. Первинні документи касових операцій. Облік інкасації та перерахунку готівки. Облік вечірньої каси та банкоматів.

Розрахункові операції: види банківських рахунків (поточні, депозитні, кореспондентські). Порядок відкриття та закриття рахунків. Форми безготівкових розрахунків (платіжні доручення, платіжні вимоги, акредитиви, чеки). Міжбанківські розрахунки через систему електронних платежів НБУ.

Ключові питання лекції

- Організація касової роботи та готівковий обіг у банку
- Облік прибуткових і видаткових касових операцій
- Документообіг за касовими операціями
- Класифікація та порядок ведення банківських рахунків
- Форми безготівкових розрахунків та їх облік
- Система електронних платежів НБУ (СЕП): принципи роботи та облік
- Міжбанківські кореспондентські відносини та їх відображення в обліку

Тема 1.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Складання бухгалтерських проводок за касовими операціями банку: приймання та видача готівки, облік інкасації, відображення залишків каси на кінець операційного дня.

Завдання 2. Відображення в обліку безготівкових розрахунків: оформлення платіжного доручення, зарахування коштів на рахунок клієнта, списання коштів. Складання журналу проводок.

Завдання 3. Міні-дискусія: «Переваги та ризики безготівкових розрахунків для банку та клієнта» — аргументація позиції.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Інструкції НБУ про організацію касових операцій у банках України (zakon.rada.gov.ua)
- Підготовка аналітичної записки: «Організація безготівкових розрахунків в банківській системі України: сучасний стан» (1–2 сторінки)
- Складання порівняльної таблиці форм безготівкових розрахунків
- Перегляд відкритих матеріалів НБУ щодо функціонування СЕП (bank.gov.ua)

Очікуваний результат: студент вміє відображати в обліку касові та розрахункові операції банку, складати бухгалтерські проводки та характеризувати форми безготівкових розрахунків.

Тема 1.3 — Лекційний матеріал

Облік операцій в іноземній валюті

Лекція 4 (2 год.): Поняття та класифікація валютних операцій банку. Валютна позиція банку: відкрита, закрита, довга, коротка. Конвертаційні операції: спот, форвард, своп. Облік купівлі-продажу іноземної валюти за дорученням клієнтів та за власний рахунок банку.

Курсові різниці: поняття, порядок визначення та відображення в обліку. Переоцінка валютних статей балансу. Облік доходів і витрат від валютних операцій. Монетарні та немонетарні статті в іноземній валюті за МСФЗ (МСБО 21).

Облік валютних операцій

1. Класифікація валютних операцій банку
2. Визначення та облік валютної позиції
3. Курсові різниці: облік та вплив на фінансові результати
4. Облік конверсійних операцій (спот, форвард, своп)
5. Облік операцій з готівковою іноземною валютою
6. Переоцінка валютних активів та зобов'язань
7. Вимоги МСБО 21 до відображення валютних операцій

Тема 1.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок курсових різниць та складання проводок з переоцінки валютних рахунків банку при зміні офіційного курсу НБУ.

Задача 2. Відображення в обліку конверсійних операцій банку: купівля та продаж іноземної валюти за дорученням клієнта, визначення фінансового результату операції.

Задача 3. Визначення відкритої валютної позиції банку та оцінка її відповідності нормативам НБУ.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання посібника: Скаско О. І., Сарахман О. М., Рябкова О. В. «Фінансовий облік у банках» — розділ «Валютні операції»
- Підготовка реферату: «Облік валютних операцій в банках України: вимоги НБУ та МСБО 21» (3–4 сторінки)
- Аналіз динаміки офіційного курсу НБУ та його впливу на фінансовий результат банків (bank.gov.ua)
- Розв'язання типових задач на розрахунок курсових різниць (4 задачі)

Очікуваний результат: студент вміє відображати в обліку валютні операції банку, розраховувати курсові різниці та визначати валютну позицію банківської установи.

Облік кредитних, депозитних операцій та операцій з цінними паперами

Тема 2.1

Облік кредитних операцій банку. Класифікація кредитів, порядок відображення в обліку виданих позик, нарахування та отримання відсотків, формування резервів.

Тема 2.2

Облік депозитних операцій банку. Класифікація депозитів, порядок відображення в обліку залучених коштів, нарахування та виплата відсотків за депозитами.

Тема 2.3

Облік операцій з цінними паперами. Класифікація портфелів цінних паперів банку, оцінка та переоцінка, облік торгових цінних паперів та цінних паперів до погашення.

Тема 2.4

Облік власного капіталу банку. Структура капіталу, порядок відображення в обліку статутного фонду, резервів, нерозподіленого прибутку та результатів переоцінки.

Тема 2.1 — Лекційний матеріал

Облік кредитних операцій банку

Лекція 5–6 (4 год.): Класифікація кредитних операцій банку (за терміном, забезпеченням, категорією позичальника). Облік виданих кредитів: відображення суми основного боргу, нарахування відсоткових доходів за методом ефективної ставки відсотка. Прострочена та сумнівна заборгованість: визначення, класифікація та облік.

Резерви під кредитні ризики: поняття, методи формування (індивідуальний, груповий). Відображення в обліку формування та використання резерву. Списання безнадійної заборгованості. Вимоги МСФЗ 9 до класифікації та оцінки фінансових інструментів.

Ключові формули та записи

- **Нарахування відсотків:** Дт «Нараховані відсотки» / Кт «Процентні доходи»
- **Формування резерву:** Дт «Витрати на формування резерву» / Кт «Резерв»
- **Метод ефективної ставки:** дисконтування майбутніх грошових потоків за контрактною ставкою
- **Класифікація за МСФЗ 9:** стадія 1 (нормальне), стадія 2 (підвищений ризик), стадія 3 (дефолт)

Нормативна база

- Положення НБУ про порядок формування та використання резервів для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями
- МСФЗ 9 «Фінансові інструменти»

Тема 2.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Відображення в обліку кредитних операцій банку: видача кредиту, нарахування відсотків за методом ефективної ставки, погашення основного боргу та відсотків.

Задача 2. Формування резерву під кредитні ризики: класифікація кредитного портфеля за групами ризику, розрахунок суми резерву, складання проводок.

Задача 3. Кейс: аналіз кредитного портфеля умовного банку — виявлення проблемних кредитів, розрахунок показника NPL (non-performing loans).

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання посібника: Скаско О. І., Сарахман О. М., Рябкова О. В. «Фінансовий облік у банках» — розділи «Кредитні операції», «Резерви»
- Виконання розрахункового завдання: аналіз якості кредитного портфеля умовного банку за 2 роки (динаміка показників)
- Підготовка таблиці «Класифікація кредитних операцій за МСФЗ 9: стадії кредитного ризику»
- Перегляд даних НБУ щодо обсягів кредитування та частки NPL в банківській системі (bank.gov.ua)

Очікуваний результат: студент вміє відображати в обліку кредитні операції банку, розраховувати та відображати резерви під кредитні ризики відповідно до вимог МСФЗ 9.

Тема 2.2 — Лекційний матеріал

Облік депозитних операцій банку

Лекція 7 (2 год.): Класифікація депозитів: за категорією вкладника (фізичні, юридичні особи), за строком (до запитання, строкові). Порядок відкриття та закриття депозитних рахунків. Відображення в обліку залучення коштів на депозит, нарахування відсотків за депозитами (метод ефективної ставки відсотка).

Виплата відсотків: облік відсоткових витрат банку. Дострокове розірвання депозитного договору. Облік депозитних сертифікатів. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб: механізм та облік відрахувань.

Управління депозитними операціями

Депозитна політика банку: поняття, цілі та принципи. Оптимальна структура ресурсної бази. Вплив процентної політики НБУ (облікова ставка) на депозитні ставки банків. Ризики депозитних операцій: ліквідність, відсотковий ризик.

- Облікова ставка НБУ та її вплив на вартість ресурсів банку
- Обов'язкове резервування: механізм та облік
- Звіт про фінансові зобов'язання банку за депозитами

Тема 2.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Відображення в обліку залучення строкового депозиту від фізичної особи: оформлення договору, зарахування коштів, нарахування відсотків, повернення депозиту та виплата відсотків.

Задача 2. Порівняльний аналіз депозитних ставок: визначення ефективної ставки відсотка за різними видами депозитів, розрахунок відсоткових витрат банку.

Задача 3. Розрахунок суми обов'язкових резервів банку та відображення операції обов'язкового резервування на рахунках обліку.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Положення НБУ про порядок здійснення банками депозитних операцій (zakon.rada.gov.ua)
- Підготовка аналітичної записки: «Динаміка депозитних ставок в Україні в умовах воєнного стану» (за даними bank.gov.ua)
- Складання порівняльної таблиці видів депозитів та особливостей їх обліку
- Розв'язання задач на нарахування відсотків за депозитами різними методами (4 задачі)

Очікуваний результат: студент вміє відображати в обліку депозитні операції банку, розраховувати відсоткові витрати та характеризувати механізм обов'язкового резервування.

Тема 2.3 — Лекційний матеріал

Облік операцій з цінними паперами

Лекція 8 (2 год.): Класифікація портфелів цінних паперів банку за МСФЗ 9: цінні папери, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток (FVTPL); цінні папери, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (FVOCI); цінні папери, що оцінюються за амортизованою вартістю.

Облік операцій: придбання цінних паперів, переоцінка до справедливої вартості, нарахування доходів (купонний дохід, дисконт/премія). Облік операцій з державними цінними паперами (ОВДП). Відображення в обліку операцій репо.

Ключові формули

- **Амортизована вартість:** початкова вартість – погашення основної суми $\pm$ накопичена амортизація дисконту/премії – часткове списання
- **Ефективна ставка відсотка:** ставка, що дисконтує очікувані грошові потоки до балансової вартості
- **Переоцінка FVTPL:** $\text{Дт/Кт «Цінні папери»} / \text{Кт/Дт «Дохід/Витрати від переоцінки»}$
- **Переоцінка FVOCI:** $\text{Дт/Кт «Цінні папери»} / \text{Кт/Дт «Інший сукупний дохід»}$

Тема 2.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Відображення в обліку придбання ОВДП банком: класифікація до портфеля, початкове визнання, розрахунок амортизованої вартості з використанням методу ефективної ставки відсотка.

Задача 2. Переоцінка портфеля цінних паперів банку: визначення справедливої вартості, складання проводок з переоцінки для портфелів FVTPL та FVOCI.

Задача 3. Кейс: оцінка доцільності придбання державних цінних паперів банком — аналіз дохідності та ризиків.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання посібника: Рудницький В. С., Любенко А. М., Кундря-Висоцька О. П. та ін. «Облік, аналіз і аудит у системі сучасних бізнес-комунікацій» — розділ «Цінні папери»
- Підготовка реферату: «Облік операцій з ОВДП в банках України: особливості та нормативне регулювання»
- Аналіз структури портфеля цінних паперів банківської системи України (bank.gov.ua)
- Розв'язання задач на розрахунок амортизованої вартості та переоцінку (5 задач)

Очікуваний результат: студент вміє класифікувати цінні папери за МСФЗ 9, відображати їх в обліку банку та розраховувати переоцінку за різними методами.

Тема 2.4 — Лекційний матеріал

Облік власного капіталу банку

Лекція 9 (2 год.): Структура власного капіталу банку: статутний капітал (акціонерний та пайовий), емісійні різниці, резервні фонди, нерозподілений прибуток, результати переоцінки. Порядок формування статутного фонду: реєстрація, збільшення та зменшення капіталу. Облік внесків акціонерів, облік акцій власної емісії.

Регуляторний капітал банку: поняття, структура (капітал 1-го та 2-го рівня). Вимоги НБУ до достатності капіталу (норматив Н2). Розподіл прибутку банку: виплата дивідендів, поповнення резервів, реінвестування.

Показники капіталу банку

- **Норматив достатності (Н2)** = Регуляторний капітал / Зважені на ризик активи × 100%
- **ROE** = Чистий прибуток / Власний капітал × 100%
- **ROA** = Чистий прибуток / Загальні активи × 100%

Аналіз капіталу банку: порівняння з нормативними значеннями НБУ, динамічний аналіз, оцінка достатності власного капіталу для покриття ризиків банківської діяльності.

Тема 2.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Відображення в обліку формування та збільшення статутного капіталу банку шляхом додаткової емісії акцій: складання проводок, відображення емісійних різниць.

Задача 2. Розрахунок показників достатності капіталу банку (H2) та рентабельності (ROE, ROA) за умовними даними фінансової звітності. Порівняльний аналіз за два роки.

Задача 3. Факторний аналіз зміни власного капіталу банку: вплив прибутку, виплати дивідендів та переоцінки на величину капіталу.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання Інструкції НБУ про порядок регулювання діяльності банків в Україні — розділ «Нормативи капіталу» (bank.gov.ua)
- Аналіз власного капіталу реального банку за відкритою фінансовою звітністю (розрахунок H2, ROE, ROA)
- Підготовка аналітичної записки: «Капіталізація банківської системи України: сучасний стан та тенденції» (за даними bank.gov.ua)
- Розв'язання комплексного розрахункового завдання з визначення всіх показників капіталу банку

Очікуваний результат: студент вміє відображати в обліку операції з власним капіталом банку, розраховувати та аналізувати показники достатності капіталу та рентабельності.

Облік доходів, витрат та фінансова звітність банку

Тема 3.1

Облік доходів і витрат банку. Класифікація, визнання та відображення в обліку процентних і непроцентних доходів та витрат банківської установи.

Тема 3.2

Фінансова звітність банку. Склад, порядок складання та подання банківської звітності відповідно до МСФЗ та вимог НБУ.

Тема 3.3

Аналіз фінансової звітності банку. Методи та показники аналізу балансу, звіту про прибутки та збитки, оцінка ліквідності, рентабельності та ризиків банку.

Тема 3.4

Внутрішній та зовнішній аудит банку. Організація внутрішнього контролю, функції служби внутрішнього аудиту, зовнішній аудит банківської звітності.

Тема 3.1 — Лекційний матеріал

Облік доходів і витрат банку

Лекція 10–11 (4 год.): Класифікація доходів банку: процентні (відсотки від кредитів, цінних паперів, коштів у НБУ), комісійні (за розрахункові, касові, документарні операції), торговельні (від операцій з цінними паперами та валютою), інші операційні. Принцип нарахування та умови визнання доходів (МСФЗ 15, МСБО 18).

Витрати банку: процентні витрати (за депозитами, кредитами НБУ, субординованим боргом), комісійні витрати, витрати на персонал, амортизація, інші загальноадміністративні витрати. Відрахування до резервів як витрати банку. Порядок відображення в обліку доходів і витрат на рахунках 6-го та 7-го класів.

Ключові формули

- **Чистий процентний дохід** = Процентні доходи – Процентні витрати
- **Чистий комісійний дохід** = Комісійні доходи – Комісійні витрати
- **Операційний дохід** = ЧПД + ЧКД + Торговельний дохід + Інші доходи
- **Чистий прибуток** = Операційний дохід – Операційні витрати – Резерви – Податок на прибуток
- **Коефіцієнт витрат (CIR)** = Операційні витрати / Операційний дохід $\times 100\%$

Тема 3.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Відображення в обліку доходів банку: нарахування процентних і комісійних доходів, облік торговельних доходів від операцій з іноземною валютою.

Задача 2. Розрахунок чистого процентного доходу та чистого комісійного доходу умовного банку за даними звіту про прибутки та збитки. Визначення коефіцієнта витрат (CIR).

Задача 3. Факторний аналіз зміни чистого прибутку банку: вплив зміни обсягу операцій, відсоткових ставок та витрат на резерви.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання посібника: Скаско О. І., Сарахман О. М., Рябкова О. В. «Фінансовий облік у банках» — розділ «Доходи та витрати банку»
- Аналіз доходів та витрат реального українського банку за відкритою фінансовою звітністю за останній рік
- Підготовка аналітичної записки: «Прибутковість банківської системи України: сучасний стан та тенденції» (за даними bank.gov.ua)
- Розв'язання комплексного розрахункового завдання з аналізу доходів і витрат банку

Очікуваний результат: студент вміє відображати в обліку доходи та витрати банку, розраховувати показники прибутковості та аналізувати фінансові результати банківської діяльності.

Тема 3.2 — Лекційний матеріал

Фінансова звітність банку

Лекція 12 (2 год.): Склад фінансової звітності банку за МСФЗ: Звіт про фінансовий стан (баланс), Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід, Звіт про зміни у власному капіталі, Звіт про рух грошових коштів, Примітки. Порядок складання балансу банку: структура активів (клас 1–5), пасивів (клас 3–5), порівняльні дані за попередній рік.

Подання звітності: строки та порядок подання звітності до НБУ. Публічне розкриття звітності. Консолідована фінансова звітність банківських груп. Аудиторський висновок до банківської звітності.

Структура балансу банку

1. Клас 1: Казначейські та міжбанківські операції
2. Клас 2: Операції з клієнтами
3. Клас 3: Операції з цінними паперами та інші активи
4. Клас 4: Інвестиції, капітальні вкладення, необоротні активи
5. Клас 5: Власний капітал
6. Клас 6: Доходи банку
7. Клас 7: Витрати банку

Тема 3.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Складання спрощеного балансу банку за умовними залишками на рахунках: групування за статтями активів і пасивів, перевірка рівності актив = пасив.

Завдання 2. Аналіз реального балансу та звіту про прибутки та збитки українського банку (за відкритою звітністю): визначення структури активів, пасивів, доходів та витрат.

Завдання 3. Підготовка примітки до фінансової звітності: розкриття інформації про кредитний портфель банку (структура, якість, резерви).

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання МСБО 1 «Подання фінансових звітів» та вимог НБУ до складання банківської звітності (bank.gov.ua)
- Ознайомлення зі звітністю двох українських банків (ПриватБанк або Ощадбанк) через їх офіційні сайти
- Складання порівняльної таблиці структури балансу двох банків за останній звітний рік
- Підготовка презентації: «Аналіз фінансового стану обраного банку за даними публічної звітності» (7–10 слайдів)

Очікуваний результат: студент вміє складати та читати фінансову звітність банку, розуміти структуру балансу та звіту про прибутки та збитки відповідно до вимог МСФЗ.

Тема 3.3 — Лекційний матеріал

Аналіз фінансової звітності банку

Лекція 13–14 (4 год.): Методи аналізу фінансової звітності банку: горизонтальний (динамічний), вертикальний (структурний), коефіцієнтний. Система фінансових коефіцієнтів банку: ліквідності (Н4, Н5, Н6), кредитного ризику, прибутковості (ROA, ROE, NIM). Рейтингові системи оцінки банків: CAMELS (Капітал, Активи, Менеджмент, Прибутковість, Ліквідність, Чутливість до ризиків).

Стрес-тестування банків: поняття, методологія, оцінка стійкості банку до несприятливих сценаріїв. Аналіз проблемних активів (NPL). Оцінка ефективності банківської діяльності за системою збалансованих показників (BSC).

Ключові нормативи НБУ

- **Н1 (мінімальний капітал)** ≥ 200 млн грн
- **Н2 (достатність капіталу)** $\geq 10\%$
- **Н4 (миттєва ліквідність)** $\geq 20\%$
- **Н5 (поточна ліквідність)** $\geq 40\%$
- **Н6 (короткострокова ліквідність)** $\geq 60\%$
- **NIM (чиста процентна маржа)** = Чистий процентний дохід / Середні процентні активи $\times 100\%$

Тема 3.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. CAMELS-аналіз умовного банку: оцінка кожного компонента системи (капітал, якість активів, менеджмент, прибутковість, ліквідність, чутливість до ризиків). Формулювання загального висновку щодо фінансового стану банку.

Завдання 2. Розрахунок обов'язкових нормативів НБУ (Н2, Н4, Н5, NIM) за умовними даними банку та порівняння з нормативними значеннями.

Завдання 3. Кейс: аналіз фінансового стану реального українського банку — виявлення сильних і слабких сторін, розробка рекомендацій.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання Інструкції НБУ про порядок регулювання діяльності банків в Україні — розділи «Нормативи ліквідності», «Нормативи кредитного ризику» (bank.gov.ua)
- Підготовка аналітичної записки: «Фінансова стійкість банківської системи України в умовах воєнного стану»
- Проведення CAMELS-аналізу реального банку (за відкритими даними)
- Опрацювання статті: Сарахман О. М. «Облік і складання фінансової звітності банками в період воєнного стану» — Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, 2023

Очікуваний результат: студент вміє проводити аналіз фінансової звітності банку, розраховувати обов'язкові нормативи НБУ та оцінювати фінансовий стан банківської установи за системою CAMELS.

Тема 3.4 — Лекційний матеріал

Внутрішній та зовнішній аудит банку

Лекція 15 (2 год.): Система внутрішнього контролю в банку: поняття, мета та елементи (контрольне середовище, оцінка ризиків, контрольні процедури, моніторинг). Служба внутрішнього аудиту банку: функції, права та обов'язки, незалежність. Внутрішній аудит банківських операцій: касових, розрахункових, кредитних.

Зовнішній аудит банку: вимоги до аудиторів банків (НБУ, МСА). Аудит фінансової звітності: процедури, аудиторський висновок (видів: немодифікований, із застереженням, відмова від висловлення думки, негативний). Нагляд НБУ за банківською діяльністю як форма зовнішнього контролю.

Антикризове управління та банківська безпека

Фінансова безпека банку: поняття, складові (кредитна, ліквідна, валютна, процентна безпека). Ризики банківської діяльності: кредитний, ліквідності, ринковий, операційний. Методи управління ризиками в банку. Процедури виведення банку з ринку (ліцензування, ліквідація). Фонд гарантування вкладів фізичних осіб.

- Показники ліквідності як індикатори кризи банку
- Тимчасова адміністрація НБУ в банку: підстави та порядок введення
- Санація банку: поняття та умови проведення

Тема 3.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Ідентифікація та оцінка ризиків банку: складання карти ризиків (матриця «ймовірність × вплив») для умовного банку. Розробка заходів реагування на основні банківські ризики.

Завдання 2. Оцінка системи внутрішнього контролю банку: аналіз контрольних процедур за основними банківськими операціями, виявлення слабких місць.

Завдання 3. Кейс: аналіз ситуації проблемного банку — діагностика ознак кризи, розробка рекомендацій щодо санації або ліквідації.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Закону України «Про банки і банківську діяльність» — розділи щодо банківського нагляду та ліцензування (zakon.rada.gov.ua)
- Підготовка аналітичної записки: «Банківська безпека в умовах воєнного стану в Україні»
- Ознайомлення з рішеннями НБУ щодо виведення банків з ринку (bank.gov.ua)
- Підготовка таблиці «Методи управління банківськими ризиками: переваги та обмеження»

Очікуваний результат: студент вміє ідентифікувати та оцінювати ризики банківської діяльності, характеризувати систему внутрішнього контролю та розробляти антикризові заходи для банківської установи.

Інформаційні системи та технології у фінансовому обліку банку

Тема 4.1

Автоматизація банківського обліку. Сучасні банківські інформаційні системи (АБС): архітектура, функціональні модулі, інтеграція з обліковими підсистемами.

Тема 4.2

Цифровий банкінг та фінтех. Технології дистанційного банківського обслуговування, хмарні рішення, API-банкінг, регуляторні вимоги до IT-інфраструктури банку.

Тема 4.3

Інформаційна безпека в банківському обліку. Захист облікових даних, кібербезпека банку, стандарти безпеки даних (PCI DSS, ISO 27001), регуляторні вимоги НБУ до IT-безпеки.

Тема 4.4

Big Data та аналітика в банківському обліку. Застосування інструментів аналізу великих даних, машинного навчання та ВІ-систем для підтримки облікових процесів та прийняття рішень у банку.

Тема 4.1 — Лекційний матеріал

Автоматизація банківського обліку

Лекція 16–17 (4 год.): Автоматизована банківська система (АБС): поняття, призначення, вимоги. Архітектура АБС: фронт-офіс (взаємодія з клієнтами), мідл-офіс (управління ризиками), бек-офіс (облік і розрахунки). Основні функціональні модулі АБС: ведення рахунків, кредитний модуль, депозитний модуль, модуль торгівлі цінними паперами, модуль фінансової звітності.

ERP-системи в банківництві: Oracle FLEXCUBE, Temenos T24, SAP for Banking. Інтеграція з платіжними системами: SWIFT, НБУ СЕП, ПРОСТІР. Електронний документообіг у банку. Вимоги НБУ до програмного забезпечення банків.

Ключові питання лекції

- Поняття та архітектура автоматизованої банківської системи
- Основні модулі АБС та їх функції
- Міжнародні банківські платформи: Oracle FLEXCUBE, Temenos T24
- Інтеграція АБС з платіжними системами (SWIFT, СЕП НБУ)
- Електронний документообіг: первинні документи та їх цифровий формат
- Вимоги НБУ до захисту інформації в банківських системах
- Хмарні технології в банківському обліку: можливості та обмеження

Тема 4.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Порівняльний аналіз функціоналу сучасних банківських інформаційних систем: заповнення порівняльної таблиці (Oracle FLEXCUBE, Temenos T24, інші) за критеріями (модульність, масштабованість, підтримка МСФЗ, інтеграція з НБУ СЕП).

Завдання 2. Кейс: розробка схеми автоматизованого обліку типової банківської операції (видача кредиту) в АБС від введення даних до формування бухгалтерської проводки та звітності.

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання матеріалів НБУ щодо вимог до програмного забезпечення банків та інформаційних технологій (bank.gov.ua)
- Підготовка порівняльної характеристики двох банківських IT-платформ (Oracle FLEXCUBE та Temenos T24) за відкритими даними
- Складання схеми «Архітектура автоматизованої банківської системи» з описом функцій кожного модуля
- Опрацювання посібника: Рудницький В. С., Любенко А. М., Кундря-Висоцька О. П. та ін. «Облік, аналіз і аудит у системі сучасних бізнес-комунікацій» — розділ «Інформаційні системи в обліку»

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати архітектуру та функціонал сучасних банківських інформаційних систем, розуміти процеси автоматизації банківського обліку.

Тема 4.2 — Лекційний матеріал

Цифровий банкінг та фінтех

Лекція 18 (2 год.): Цифрова трансформація банківського сектору: поняття, рушійні сили, тенденції. Технології дистанційного банківського обслуговування: інтернет-банкінг, мобільний банкінг, чат-боти. Відкритий банкінг (Open Banking) та API-інтеграції. Хмарні рішення в банківництві (IaaS, PaaS, SaaS).

Фінтех-компанії та їх взаємодія з банками: необанки, платіжні сервіси, P2P-кредитування, robo-advisory. Регуляторне середовище фінтеху (PSD2, регуляторний пісочниця НБУ). Облік операцій у цифровому банкінгу: особливості відображення транзакцій у реальному часі.

Цифровий банкінг в Україні

- Monobank та ПриватБанк: приклади цифрового трансформування
- Система миттєвих платежів НБУ: «ПРОСТІР»
- API НБУ: відкриті дані для фінтех-розробників
- Регуляторна пісочниця НБУ: умови участі та приклади
- Електронна гривня (e-hryvnia): концепція та поточний стан
- Облік криптоактивів: міжнародні підходи та позиція НБУ

Тема 4.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз цифрових сервісів двох українських банків: порівняння функціоналу мобільних додатків (переказ, кредитування, інвестиції), оцінка зручності та безпеки. Підготовка порівняльної таблиці.

Завдання 2. Кейс: розробка концепції API-інтеграції між банком та фінтех-сервісом для автоматизації облікових операцій (обмін даними, безпека, стандарти).

Завдання 3. Міні-дискусія: «Як цифрова трансформація змінює вимоги до фінансового обліку в банку?»

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання матеріалів НБУ щодо регуляторної пісочниці та розвитку фінтеху в Україні (bank.gov.ua/fintech)
- Підготовка реферату: «Цифровий банкінг в Україні: сучасний стан, виклики та перспективи розвитку» (3–4 сторінки)
- Аналіз інноваційних продуктів та послуг двох українських банків за відкритими даними
- Розв'язання практичних завдань з облікового відображення операцій цифрового банкінгу (4 задачі)

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати технології цифрового банкінгу, розуміти принципи API-інтеграції та пояснювати облікові особливості операцій у цифровому банківському середовищі.

Тема 4.3 — Лекційний матеріал

Інформаційна безпека в банківському обліку

Лекція 19 (2 год.): Інформаційна безпека банку: поняття, складові (конфіденційність, цілісність, доступність). Загрози інформаційній безпеці: кіберзлочинність, фішинг, DDoS-атаки, інсайдерські загрози. Засоби захисту: шифрування, двофакторна автентифікація, системи виявлення вторгнень (IDS/IPS).

Стандарти та регулювання: ISO/IEC 27001 (система управління інформаційною безпекою), PCI DSS (безпека платіжних карток), вимоги НБУ до кіберзахисту банків (Положення НБУ). Операційний ризик у контексті IT-безпеки. Бізнес-безперервність та аварійне відновлення (BCP/DRP).

Ключові питання лекції

- Загрози інформаційній безпеці банків: класифікація та приклади
- Стандарт ISO/IEC 27001: вимоги та впровадження в банку
- PCI DSS: захист даних платіжних карток
- Вимоги НБУ до кіберзахисту банківських систем
- Операційний ризик та його відображення в обліку банку
- Плани безперервності бізнесу (BCP) та відновлення (DRP)
- Обов'язки спеціаліста з IT та обліку: точки перетину в банку

Тема 4.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Ідентифікація та оцінка ІТ-ризиків банку: складання карти ризиків інформаційної безпеки (матриця «ймовірність × вплив»). Розробка заходів реагування на кіберзагрози.

Завдання 2. Аналіз відповідності умовного банку вимогам ISO/IEC 27001 та вимогам НБУ щодо кіберзахисту: виявлення прогалин, рекомендації щодо усунення.

Завдання 3. Кейс: розробка спрощеного плану безперервності бізнесу (BCP) для ключових облікових систем банку після кіберінциденту.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Положення НБУ про організацію заходів із забезпечення інформаційної безпеки в банківській системі України (bank.gov.ua)
- Підготовка аналітичної записки: «Кіберзагрози для банківського сектору України в умовах воєнного стану»
- Ознайомлення з вимогами стандарту PCI DSS та їх застосуванням в українських банках
- Підготовка таблиці «Засоби захисту облікових систем банку: переваги та обмеження»

Очікуваний результат: студент вміє ідентифікувати ІТ-ризики банку, оцінювати відповідність стандартам безпеки та розробляти заходи захисту інформаційних систем банківського обліку.

Тема 4.4 — Лекційний матеріал

Big Data та аналітика в банківському обліку

Лекція 20 (2 год.): Big Data у банківському секторі: джерела даних (транзакції, соціальні мережі, ринкові дані), характеристики (обсяг, швидкість, різноманітність). Data Warehouse та Data Lake в банку: архітектура та використання для облікових цілей. ETL-процеси: витяг, трансформація та завантаження даних.

Аналітичні інструменти: BI-системи (Tableau, Power BI, Oracle Analytics) для аналізу банківської звітності. Машинне навчання в банку: кредитний скоринг, виявлення шахрайства (fraud detection), прогнозування ліквідності. Регуляторна звітність (RegTech): автоматизація підготовки звітності для НБУ.

Застосування аналітики в обліку банку

- Автоматизований кредитний скоринг: алгоритми та облікові наслідки
- Виявлення шахрайства (AML, fraud detection): облік підозрілих операцій
- Прогнозування ліквідності: моделі та їх застосування для управління ресурсами
- Power BI / Tableau: побудова дашбордів фінансової звітності банку
- RegTech: автоматизація регуляторної звітності НБУ
- Штучний інтелект в аудиті банку: можливості та обмеження

Тема 4.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Побудова простого аналітичного дашборду фінансової звітності банку за допомогою доступних інструментів (Excel / Google Sheets): динаміка активів, доходів, нормативів ліквідності.

Завдання 2. Кейс: розробка технічного завдання для впровадження системи автоматичної підготовки регуляторної звітності банку (RegTech) — визначення джерел даних, форматів, контрольних перевірок.

Завдання 3. Підсумкова дискусія: «Як Big Data та штучний інтелект змінять фінансовий облік у банках найближчими роками?»

Самостійна робота (5 год.)

- Підготовка комплексного аналітичного завдання: аналіз ключових показників діяльності реального банку з побудовою візуалізацій у Excel або Power BI
- Підготовка презентації: «Big Data та AI у фінансовому обліку банків: глобальні тенденції та українські реалії» (10–12 слайдів)
- Систематизація матеріалу всього курсу для підготовки до підсумкового контролю
- Опрацювання статті: Сарахман О. М. «Облікова ставка — ключовий монетарний інструмент Національного банку України» — Матеріали VI Міжнародної конференції, 2024

Очікуваний результат: студент вміє застосовувати аналітичні інструменти для аналізу банківської звітності, розуміти можливості Big Data та AI у банківському обліку та обґрунтовувати перспективи цифровізації облікових процесів.

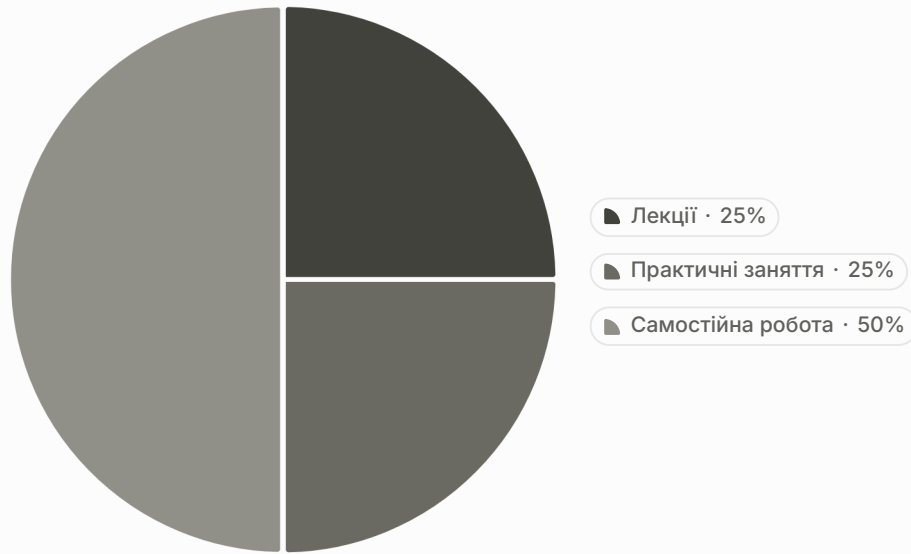
Розподіл навчального часу – 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	СРС (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 – Організація обліку в банках	4	2	6
	Тема 1.2 – Касові та розрахункові операції	2	2	5
	Тема 1.3 – Валютні операції	2	2	5
Модуль 2	Тема 2.1 – Кредитні операції	4	2	6
	Тема 2.2 – Депозитні операції	2	2	5
	Тема 2.3 – Цінні папери	2	2	5
	Тема 2.4 – Власний капітал банку	2	2	6
Модуль 3	Тема 3.1 – Доходи та витрати банку	4	2	6
	Тема 3.2 – Фінансова звітність банку	2	2	5
	Тема 3.3 – Аналіз звітності банку	4	2	6
	Тема 3.4 – Аудит та безпека банку	2	2	5
Модуль 4	Тема 4.1 – Автоматизація банківського обліку	4	2	6
	Тема 4.2 – Цифровий банкінг та фінтех	2	2	5
	Тема 4.3 – Інформаційна безпека	2	2	5
	Тема 4.4 – Big Data та аналітика	2	2	5
Разом		30	30	60

Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Підсумковий контроль – залік. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Структура навчального часу

Коментар до розподілу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією, практикою та самостійним дослідженням.

Лекції — 30 год. (25%)

Системне подання ключового теоретичного матеріалу з банківського обліку з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із банківської практики.

Практичні — 30 год. (25%)

Відпрацювання навичок складання проводок, розв'язання задач, аналіз кейсів із банківської практики, дискусії та захист міні-проектів.

Самостійна робота — 60 год. (50%)

Поглиблене вивчення, підготовка завдань, робота з нормативними джерелами НБУ та фінансовою звітністю банків. Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни**.

Самостійна робота студентів — Детальний опис

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з фінансового обліку в банку (Скаско, Сарахман, Рябкова; Рудницький та ін.), нормативно-правовими актами (інструкції НБУ, Закон про банки, МСФЗ), науковими статтями у фахових виданнях. Студент конспектує ключові положення, виділяє головні поняття та порівнює підходи різних авторів.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань (резерви, нормативи, прибутковість банку); аналітичних завдань (порівняльний аналіз банків, структура активів, динаміка доходів); творчих завдань — реферати, аналітичні записки, міні-дослідження з актуальних питань банківського обліку та ІТ.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: Національного банку України (bank.gov.ua), Міністерства фінансів (mof.gov.ua), Верховної Ради (zakon.rada.gov.ua), Фонду гарантування вкладів (fg.gov.ua). Аналіз публічної фінансової звітності банків, нормативних документів НБУ та статистичних даних.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять (опрацювання умов задач, повторення теорії банківського обліку); підготовка до тестувань (ключові терміни, формули нормативів НБУ); підготовка до контрольних робіт за кожним модулем (систематизація знань, типові проводки).

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля (складання бухгалтерських проводок, розрахунок нормативів, аналіз банківської звітності). Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру. Проводиться після кожної теми у формі тестування (10–15 питань) або усного опитування.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, розрахункові задачі, аналіз фінансової звітності банку). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків. Проводиться після завершення кожного змістовного модуля.

3

Підсумковий контроль — Залік

Залік відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали: **100-бальна система** з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F). Залік вважається складеним при наборі не менше 60 балів.

Методи викладання

Викладання дисципліни «Фінансовий облік в банку» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності на перетині ІТ та банківської сфери.

Лекції

Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із банківської практики; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання щодо облікових операцій.

Кейс-стаді

Аналіз реальних облікових ситуацій банківських установ; студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки з урахуванням вимог НБУ та МСФЗ.

Практичні задачі

Розрахункові вправи за темами (складання проводок, розрахунок нормативів, аналіз фінансових результатів банку); відпрацювання алгоритмів розв'язання типових облікових задач.

Дискусії

Обговорення актуальних питань банківського обліку та ІТ (автоматизація, кіберзахист, цифровий банкінг, МСФЗ); розвиток критичного мислення та аргументації у фаховому контексті.

Нормативні документи

Опрацювання інструкцій НБУ, законів про банки та підзаконних актів, МСФЗ; формування навичок роботи з нормативно-правовою базою банківського обліку.

Самостійне дослідження

Підготовка аналітичних записок, рефератів і презентацій за обраною темою банківського обліку та ІТ; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації інформації з фахових джерел.

Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях».

Рекомендована література та ресурси

Підручники та навчальні посібники (2022–2024 рр.)

1

Скаско О. І., Сарахман О. М., Рябкова О. В.
Фінансовий облік у банках : навч. посібник. — Львів : Видавництво «Левада», 2023. — 255 с.

2

Рудницький В. С., Любенко А. М., Кундря-Висоцька О. П. та ін.
Облік, аналіз і аудит у системі сучасних бізнес-комунікацій : навч. посібник / за заг. ред. В. С. Рудницького. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2024. — 440 с.

3

Крупка М., Андрущак Є., Пайтра Н. та ін.
Банківська система : підручник / за ред. М. Крупки. — 2-ге вид., переробл. і доповн. — Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. — 524 с.

4

Мельник С. І., Шевченко Н. В., Висоцька І. Б.
Банківська система : навч. посібник у схемах і таблицях. — Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023.

5

Гордієнко Н. І.
Фінансовий облік : навч. посіб. — 3-тє вид., перероб. і допов. — Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. — 288 с.

6

Копилюк О. І., Бачинський В. І. та ін.
Облік та фінанси : навч. посібник. — Львів : вид-во ЛТЕУ, 2023. — 345 с.

7

Краєвський В. М., Колісник О. П., Гуріна Н. В. та ін.
Фінансовий облік : навч. посібник. — Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. — 616 с.

8

Сарахман О. М.
Облік і складання фінансової звітності банками в період воєнного стану. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти. — Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, 22–23 березня 2023 р. — С. 402–405.

9

Сарахман О. М.
Облікова ставка — ключовий монетарний інструмент Національного банку України. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, 27–28 березня 2024 р.

Нормативно-правова база

- **Закон України «Про банки і банківську діяльність»**
zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14
- **Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»**
zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14
- **Інструкція з бухгалтерського обліку НБУ та план рахунків**
bank.gov.ua

Офіційні ресурси та фахові видання

Національний банк України bank.gov.ua	Міністерство фінансів України mof.gov.ua
Верховна Рада України zakon.rada.gov.ua	Фонд гарантування вкладів fg.gov.ua
Державна податкова служба tax.gov.ua	Журнал «Економіка та суспільство» economyandsociety.in.ua
Журнал «Банківська справа»	